

Posudek
rigorózní práce

Mgr. Michaely Košťálové

**Významný přínos Míly Pačové-Krčmářové a prof. JUDr. Jana Krčmáře v oblasti
výtvarných umění.**

**(Ústav dějin křesťanského umění Katolické teologické fakulty UK v Praze 2014,
254 s. včetně příloh)**

Mgr. M. Košťálová předložila k rigoróznímu řízení inovovanou verzi práce, obhajovanou poprvé v r. 2012. Nová verze má stejnou strukturu, kapitoly i jejich pořadí jako verze první. Práce je však obohacena o další informační zdroje (viz Seznam pramenů a literatury), což se promítlo i do bohatého poznámkového aparátu, a doplněn a přepracován je i Katalog pozůstalosti – umělecká díla Míly Pačové. Je doplněn o zřejmě mezi lety 2012 – 2014 znovuobjevenými dalšími díly, někde je zpřesněn jejich popis.

Celkově práce nabízí široký průhled do činnosti této bezesporu pozoruhodné, i když zároveň poněkud kontroverzní manželské dvojice, patřící k elitě kulturního i politického života české společnosti první poloviny 20. století. Pozornost autorka soustřeďuje pozornost zejména na Mílu Pačovou-Krčmářovou, což je zdůvodnitelné jak autorčiným hlubokým zájmem o její především výtvarnou aktivitu, tak i tím, že jde o aktivitu dnes pozapomenutou. Rigorózní práce je tak cenná svou heuristikou; shrnuje patrně vše, co se dá o výtvarné činnosti Pačové dnes zjistit. Jakoby poněkud v pozadí stojí činnost jejího manžela, i když i tady autorka doplnila informace o jeho podílu na převzetí galerie Spolku přátel výtvarného umění Československou republikou i o jeho soukromých sběratelských a jiných aktivitách.

Heuristickou základnu je třeba vždy vyložit, i kdyby šlo jenom o interpretaci kontextuální, tj. vytvořenou prostým výběrem materiálu, popřípadě jeho strukturací. Autorka práce dává několikanásobným způsobem najevo svou zaujatost osobností M. Pačové, hraničící až s obdivem. Příznaky této zaujatosti najdeme jak v samotném jazyce práce (např. ve velmi častém užívání epiteta umělkyně, občas ještě zdůrazněného adjektivem s pozitivně kvalitativním určením), tak v předložených interpretačních schématech. Zřetelně se tento aspekt autorčina přístupu prozrazuje i v Katalogu, v popisu některých děl, který je citově zaujat, i když by v tomto případě popis měl být záměrně plně „objektivistický“.

Jistě zajímavým momentem Pačové prolnutí herecké a výtvarné činnosti je Cikánův film U pěti veverek (1944), ale – upřímně řečeno – jde i v kontextu protektorátní filmové produkce o dílko podprůměrné (nezmiňuje se o něm např. ani L. Bartošek ve svém přehledu *Náš film. Kapitoly z dějin 1896 – 1945*, Praha 1985), mající poskytnou rychle vyrobenou a zcela nenáročnou zábavu, jejímž účelem byl únik z tíživé atmosféry každodenní situace. Film se jistě může dodnes líbit (viz např. komentáře k němu na [www stránkách](http://www.stránkách)), ale těžko lze po mém soudu mluvit o diváckém „hlubokém uměleckém prožitku“ (s. 96) a také film těžko mohl zajistit Pačové „historickou nesmrtelnost“ (s. 95). V této souvislosti jen poznámku – Pačová patřila mezi ty herce a herečky, jejich umělecké výkony pohlcovalo „dílo okamžiku“, tj. divadlo, v té době nezachycované na filmový pás a tudíž mizící se samotným představením. Ani její filmová role v podstatně kvalitnějším filmu O. Vávry Šťastnou cestu (1943) není v tomto smyslu „šťastná“, neboť je jen epizodní. Samozřejmě, autorce jde o její výtvarná díla užitá ve filmu U pěti veverek, nikoli primárně o hodnocení Pačové hereckého výkonu, nicméně přesto je tento z hlediska celku práce epizodní detail příznakem autorčina „podlehnutí“ zvolenému tématu a tedy v některých případech nedostatku kritického odstupu od něj.

Informačně přínosná je pozornost k regionálním kulturním aktivitám manželské dvojice Krčmářových v Třemošnici nad Lichnicí a regionu Železných hor vůbec. Souzní s dnes znovuobjevovanou regionalistikou a jejím opětným rozvojem jak v české historiografii, tak i obecně kulturním životem.

Celkově lze tedy předloženou rigorózní práci Mgr. Michaely Košťálové *Významný přínos Míly Pačové-Krčmářové a prof. JUDr. Jana Krčmáře v oblasti výtvarných umění* hodnotit jako přehledově ucelený a v detailech zejména výtvarné aktivity M. Pačové a organizačních aktivit J. Krčmáře, popřípadě celé manželské dvojice cenný příspěvek. Kvalitu práce by však zvýšilo důslednější uplatnění kritického přístupu v interpretacích některých enkláv života a působení obou osobností. Proto práci – zejména vzhledem k její heuristické hodnotě – **doporučuji k obhajobě.**

prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.